

Сидоренко О. О., канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту
Національний університет «Чернігівська політехніка», м. Чернігів, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ВИДІЛЕННЯ ВИДІВ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ, ЗА ЯКИМИ НАРАХУВАННЯ РЕЗЕРВУ СУМНІВНИХ БОРГІВ Є НЕОБХІДНИМ

Ключові слова: облік, дебіторська заборгованість, резерв сумнівних боргів, дерево прийняття рішень, фінансовий актив, нарахування.

У процесі діяльності суб'єкти господарювання досить часто здійснюють відвантаження продукції, товарів, робіт, послуг та інших активів на умовах наступної їх оплати, або надання коштів іншим особам на умовах наступного їх повернення чи інших видів операцій, які сукупно призводять до виникнення дебіторської заборгованості.

У зв'язку з цим, питання достовірного відображення вартості такої дебіторської заборгованості в поточному обліку та фінансовій звітності суб'єкта господарювання є суттєвим та актуальним. Зокрема, згідно п. 7 НП(с)БО 10 "Дебіторська заборгованість", "Поточна дебіторська заборгованість, яка є фінансовим активом (крім придбаної заборгованості та заборгованості, призначеної для продажу), включається до підсумку балансу за чистою реалізаційною вартістю. Для визначення чистої реалізаційної вартості на дату балансу обчислюється величина резерву сумнівних боргів" [2].

З огляду на вказане, можна зробити декілька висновків: 1) оціночна вартість визнаної дебіторської заборгованості може коригуватись (зменшуватись) на розмір нарахованого резерву сумнівних боргів; 2) нарахування резерву сумнівних боргів є обов'язковим за існування обставин які вказують на наявність невпевненості щодо майбутнього погашення визнаної дебіторської заборгованості (звісно якщо суб'єкти господарювання зобов'язані нараховувати резерв сумнівних боргів згідно вимог НП(с)БО 10 "Дебіторська заборгованість" та НП(с)БО 25 "Спрощена фінансова звітність" або прийняли рішення про добровільне застосування вимог відповідних стандартів щодо обов'язковості нарахування резерву сумнівних боргів); 3) нарахування резерву сумнівних боргів здійснюється не за всіма видами дебіторської заборгованості, а лише за окремими її видами, які відповідають критеріям наведеним у п.7 НП(с)БО 10 "Дебіторська заборгованість".

Зважаючи на те, що національні стандарти обліку не містять переліку видів дебіторської заборгованості, за якими нарахування резерву сумнівних боргів є обов'язковим (за наявності сумніву у її погашенні), а містить лише критерії її визнання, можна зробити висновок, що процес виокремлення (виділення) видів дебіторської заборгованості щодо якої є можливим нарахування резерв сумнівних боргів є доволі трудомістким, та потребує бухгалтерського судження на підставі аналізу норм не тільки НП(с)БО 10 "Дебіторська заборгованість", а й інших стандартів обліку, зокрема: НП(с)БО 13 "Фінансові інструменти" [3]; НП(с)БО 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"[1] тощо.

У зв'язку з цим, на підставі аналізу відповідних національних стандартів обліку, нами в роботі, було розроблено дерево прийняття рішень щодо виокремлення (виділення) видів дебіторської заборгованості щодо якої нарахування резерву сумнівних боргів є необхідним у разі наявності обставин, що засвідчують невпевненість в її погашенні, яке наведено на рис. 1.

Список використаних джерел: 1. *Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»:* Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>. 2. *Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість»:* Наказ Міністерства фінансів України від 08.10.1999 № 237. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0725%2D99&p=1154500791191400#Text>. 3. *Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти» [Електронний ресурс]:* Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.2001 № 559. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1050-01#Text>.

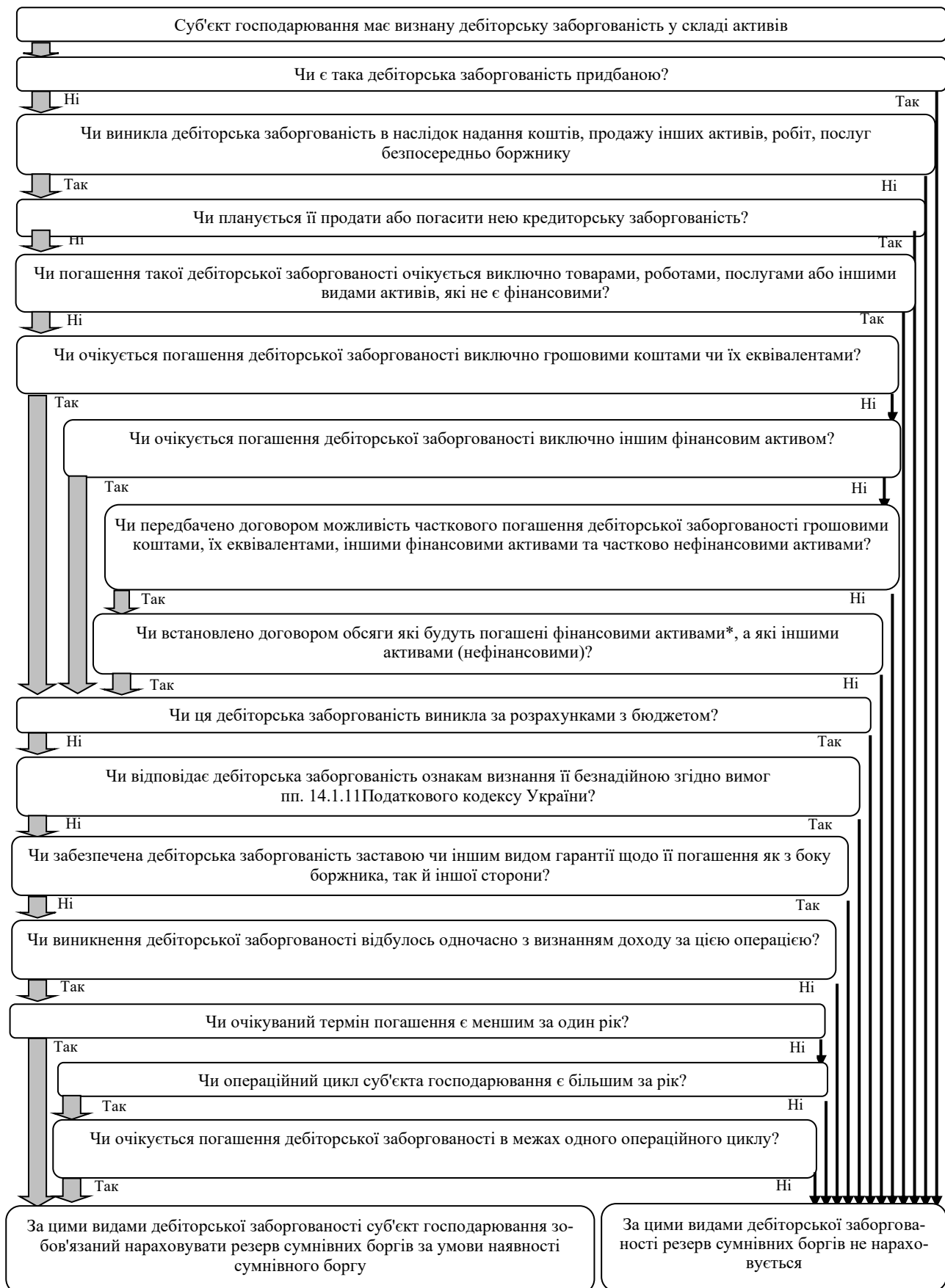

Рис. 1. Дерево рішень щодо виділення видів дебіторської заборгованості, за якою необхідно формувати резерв сумнівних боргів

*резерв сумнівних боргів може бути нарахований в межах такого обсягу.

Джерело: власна розробка автора.